

Book Review

ชีวิตที่ใช่ กับใจที่ชอบ

(Buffett, P. 2010. *Life Is What You Make It: Find Your Own Path to Fulfillment*. New York: Three Rivers Press. 272 pages)[New York Times Bestseller]

แปลโดยประเวศ หงส์จรรยา

สำนักพิมพ์ Awakebooks, 232 หน้า

พิชชาอรุณ สิริชีวะเกษร

Pitcha-orn Sirichewakesron

หนังสือ “ชีวิตที่ใช่ กับใจที่ชอบ” แปลจากหนังสือ “*Life Is What You Make It: Find Your Own Path to Fulfillment*” ซึ่งประพันธ์โดย Peter Buffett และแปลโดย ประเวศ หงส์จรรยา จากคำนิยม คำนำ สำนักพิมพ์ และ ผู้แปล ได้เกริ่นเอาไว้ที่น่าสนใจว่าหนังสือเล่มนี้เป็นหนังสือที่แต่งโดยบุตรชายของมหาเศรษฐี Warren Buffett ซึ่งผู้เป็นบิดามีความรู้และความสามารถในการบริหารธุรกิจ เป็นที่รู้จักทั่วโลก แต่ผู้เขียนที่เป็นบุตรชายกลับเลือกแนะนำผู้อ่านให้รู้จักวิธีการคิดใคร่ครวญแบบธรรมชาติเพื่อเลือกเส้นทางชีวิตที่ตนเองพอใจ สามารถสร้างคุณค่าและก่อให้เกิดประโยชน์ต่อทั้งตนเองและสังคมได้ นับเป็นมุมมองที่น่าสนใจ ปกหนังสือระบุว่า เป็น New York Times Bestseller มีคำนิยมสั้นๆ จาก Bill Clinton “ให้ทั้งสติปัญญาและแรงบันดาลใจ” และภายในเล่มมีคำนิยมจาก Bill Gates

เนื้อหาเริ่มด้วยบทนำ บทย่อยๆ 12 บท และบทส่งท้าย ซึ่งแต่ละบทล้วนเล่าเรื่องด้วยแนวคิด และประสบการณ์จากชีวิตของลูกชายมหาเศรษฐี ที่ทำให้ซ่อนเงินซ่อนทองที่คาบมาเกิด ไม่กลายเป็นกริชปัก

หลังตน - - เริ่มบทแรกปูพื้นด้วย เรื่องคำนิยม การเลือกเส้นทางเดินของชีวิต ความเท่าเทียม ทางเลือกให้กับชีวิต การค้นหาเส้นทางสู่การเริ่มต้น การให้คุณค่ากับเวลา การค้นพบ การยอมรับความผิดพลาด คิดให้ดีกว่าที่จะก้าว ความสำเร็จที่แท้จริง การส่งมอบคำนิยม สิ่งที่ดีกลับสู่สังคม และส่งท้ายด้วยการกระตุ้น - - ความมุ่งมั่นในการกล้าริเริ่ม

ในบทนำกล่าวถึงจุดประสงค์ในการเขียนหนังสือเล่มนี้เพื่อให้ผู้อ่านค้นหาตัวตนและหนทางการดำเนินชีวิตแบบที่ต้องการ โดยการดำเนินชีวิตสามารถคืนประโยชน์ที่ดีกลับสู่สังคมได้ การค้นหาการดำเนินชีวิตขึ้นอยู่กับคำนิยม ความเชื่ออย่างมั่นคงกับสัญชาตญาณที่กำหนดการกระทำกับทัศนคติ ที่จะนำไปสู่ชีวิตที่ดีและได้รางวัลที่สำคัญของชีวิต คือ การเคารพตนเอง และความสงบของจิตใจ ทั้งนี้ผู้เขียนได้เกริ่นว่าผู้อ่านควรเลือกกำหนดชีวิตตนเองคู่ควรกับสิ่งดีๆ ที่ได้รับและต้องตอบแทนคืนให้กับสิ่งเหล่านั้น ซึ่งผู้เขียนได้ยกตัวอย่างชีวิตของเขาว่า ถึงแม้จะเป็นลูกของเศรษฐีอันดับหนึ่งของโลก แต่ก็ตระหนักตลอดเวลาว่าเศรษฐีคือพ่อ ไม่ใช่ตัวเขา และ

ความสำเร็จของพ่อก็ไม่ใช่ของเขา นอกเหนือจากนี้ ผู้เขียนยังได้รับการอบรมจากผู้เป็นพ่อด้วยว่าอย่ายึดติดกับสิ่งที่ได้รับสืบทอดมา เพราะจะทำให้ผู้รับสืบทอดไม่มีความทะเยอทะยานและแรงจูงใจในการต่อสู้หาเส้นทางของตนเอง แต่จงท้าทายและค้นหาความสำเร็จและพัฒนาสิ่งที่ทำได้ใหม่ให้รุ่งเรืองด้วยตนเอง ดังนั้น ผู้เขียนจึงต้องจัดการเส้นทางของตนเอง และเลือกทำงานในอุตสาหกรรมกรรมการคนตรีโดยเป็นทั้งนักประพันธ์และนักดนตรี ทั้งยังต้องรับผิดชอบการบริหารเงินในจำนวน 1,000 ล้านดอลลาร์ ที่ได้รับจากพ่ออีกด้วย ซึ่งนับว่าเป็นการทำงานสองงานในเวลาเดียวกัน แต่ทั้งหมดก็เป็นเส้นทางที่ผู้เขียนรักและเลือกเอง

ในบทนำผู้เขียนสรุปว่าได้รับสิ่งที่ดีและรู้คุณค่าของสิ่งดีๆ และเรียนรู้วิธีทำสิ่งดีๆ ที่ตัวเองมีให้ที่ดีที่สุดไม่ว่าจะเป็นความรักจากบุพการี มิตรภาพอันอบอุ่นหรือความเก่งความสามารถ และต้องเรียนรู้วิธีตอบแทนคืนแก่โลกและสังคมด้วย หวังให้ผู้อ่านกระตือรือร้นที่จะทำตามนี้ได้เพื่อค้นหาหนทางการดำเนินชีวิตรวมถึงพัฒนาหนทางในการค้นสิ่งดีๆ กลับสู่สังคมได้

การคุ้นชินกับความธรรมดา

ผู้เขียนเริ่มบทที่ 1 ด้วยการเกริ่นความหมายของ “*คนธรรมดา*” ว่าเป็นผู้ที่ได้รับโอกาสที่ดีที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ในการใช้ชีวิตอย่างเต็มเปี่ยมสามารถทำสิ่งต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และได้รับการยอมรับ ซึ่งต้องเรียนรู้และซึมซับค่านิยมทางสังคมและจิตใจที่สามารถเชื่อมโยงทุกคนได้จากที่บ้าน

โดยหลักๆ แล้วค่านิยมที่ผู้เขียนยกตัวอย่างมีความเชื่อใจ ความยืดหยุ่นอดทน ความเชื่อในการศึกษา และการพัฒนาจริยธรรมในการทำงาน ซึ่งความเชื่อใจเป็นสิ่งสำคัญสูงสุดและเป็นอันดับแรก ความเชื่อใจคือการเชื่อว่าโลกใบนี้เป็นที่ที่หากผู้อ่านต้องการจะทำบางสิ่งได้อาจมีประสิทธิภาพที่จะเป็น

ที่ดีที่สุดกับการลงทุนลงแรงเพื่อพยายามทำให้ที่นั้นน่าอยู่มากขึ้น โดยการเชื่อใจโลกจะอยู่รวมกับการเชื่อใจคนอย่างแยกไม่ออกเพราะโดยพื้นฐานแล้วเชื่อว่ามนุษย์เป็นคนดี มีใจเป็นธรรมและมีเมตตา ซึ่งความเชื่อใจเริ่มต้นจากความรักความอบอุ่นที่ครอบครัวมีให้แก่กันและแผ่ขยายออกไปยังชุมชนและสังคม และค่านิยมนี้จะทำให้มนุษย์เผชิญกับโลกด้วยจิตใจที่เบิกบาน

หากเชื่อใจแล้วก็ต้องมีความยืดหยุ่นอดทนซึ่งเป็นค่านิยมข้อถัดมา ความยืดหยุ่นอดทนคือการให้เกียรติผู้อื่น เข้าใจและเคารพความคิดเห็นที่แตกต่าง เปิดหูเปิดตายอมรับความหลากหลายในสังคมโดยไม่ถือคติ เพื่อให้ชีวิตได้กลับสมอง เรียนรู้แลกเปลี่ยนความคิดอย่างมีเหตุผล มีความสมบูรณ์และเต็มอิ่ม มีรสนิยมมากขึ้น ซึ่งการเรียนรู้แลกเปลี่ยนความคิดนี้เองที่ค่อยๆ อดไปสู่อ่านค่านิยมข้อที่สาม คือความเชื่อในการศึกษา การศึกษาคือการเรียนรู้เพื่อพัฒนาชีวิต เราสามารถมีค่านิยมแบบนี้ได้โดยการกระตุ้นตนเองให้ค้นหาความรู้ เน้นให้รู้คุณค่าของการศึกษาและการเรียนการสอนในสถาบัน และสำคัญที่สุดคือการเข้าใจธรรมชาติของมนุษย์โดยการฟังอย่างใส่ใจและให้เกียรติผู้พูด

ค่านิยมหลักข้อสุดท้าย คือ การพัฒนาในการทำงานเพื่อสร้างการเคารพตนเอง ผู้เขียนได้แย้งว่าการทำงานที่ดีไม่ใช่การทำงานแบบหามรุ่งหามค่ำโดยไม่มีไจรงาน ซึ่งจะก่อให้เกิดความต้องการทำงานถดถอยลง แต่การทำงานที่ดี คือการทำงานที่ตัวเองรักทุ่มเททั้งสมาธิและแรงกายค้นหาสาระของงาน คิดวิเคราะห์ให้มีความสำคัญกับกระบวนการทำงานเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ดีที่สุด และสร้างคุณค่าและความเป็นไปได้ใหม่ๆ ให้แก่งาน

คู่ควรหรือไม่ ใครกำหนด

บทที่ 2 กล่าวถึงการเลือกเส้นทางเดินของชีวิต ซึ่งในชีวิตจริงมนุษย์ไม่สามารถเลือกเกิดได้ แต่สามารถเลือกยอมรับสภาพการเกิดของตนเองและมี

เส้นทางของชีวิตได้โดยการต่อ ยอดการกระทำจากสภาพที่เกิดขึ้น ผู้เขียนได้เปรียบเทียบกับตัวอย่างจากครอบครัวและหลักแนวคิดของศาสนาคริสต์ หยิบยกมุมมองที่สำคัญมาชี้ให้เห็นว่าการต่อ ยอดจากสภาพการเกิดจะดีหรือแย่ ขึ้นอยู่กับจิตสำนึกที่มีต่อสภาพแวดล้อม และการอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว หากไม่มีจิตสำนึกต่อสิ่งที่ตนเองได้รับมาตั้งแต่เกิดก็จะมีพฤติกรรมที่ไม่ดี ไม่มีความมั่นใจ ไม่มีเป้าหมายในชีวิต และเป็นโรคซึมเศร้า ในขณะที่เดียวกันถ้าครอบครัวอบอุ่นและพยายามสร้างทุกสิ่งทุกอย่างให้กับลูกด้วยเงินและจิตใจให้ลูกเดินตามความต้องการของพ่อแม่ ลูกจะไม่มีประสบการณ์ ไม่มีความพยายามในการค้นหาเป้าหมายชีวิต และไม่มี ความมั่นใจในการแก้ปัญหา แต่ในทางกลับกัน หากมีจิตสำนึกที่ดี รับรู้ว่าคุณต้องต่อ ยอดสภาพการเกิด ด้วยการเข้าใจสภาพชีวิตและมีความคิดว่าไม่ควรแสดงออกถึงการใช้ชีวิตเหนือกว่าผู้อื่น ซึ่งผู้เขียนเรียกความรู้สึกผิมนี้นว่า “ความรู้สึกผิที่เกิดมาโชคดี” ถึงแม้จะมีความทุกข์แต่ถ้ายอมรับได้ก็สามารถแก้ไข ปัญหาได้อย่างแน่นอน นอกจากนี้ ครอบครัวควรสร้างความรู้สึกอยากค้นหาสิ่งที่รักจะทำด้วยตัวเองให้ แก่ลูก ให้ได้เลือกทำสิ่งนั้นด้วยความซื่อสัตย์และใจรัก จะสามารถสร้างแรงจูงใจในการสร้างเป้าหมายชีวิตและต่อ ยอดจากสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ให้ดียิ่งขึ้น

จากตัวอย่างข้างต้น ทำให้สามารถแยกแยะและกำหนดความหมายของคำว่า “สมควร” และ “ควรค่า” ต่อการกระทำและสิ่งแวดล้อมที่มีในสภาพชีวิตของตนเองได้

ความเท่าเทียม ความจริงหรือเรื่องเพื่อฝัน

ปัจจุบันผู้คนมากมายชอบพูดเรื่องความเท่าเทียม ซึ่งบทที่ 3 ผู้เขียนได้ตั้งแง่คิดแย้งว่าความเท่าเทียมกันมีเฉพาะในโลกอุดมคติ โลกที่แท้จริงนั้นซับซ้อน ไม่เท่าเทียม และไม่สมบูรณ์แบบ มีทั้งสวยงามและเลวร้าย อาจเกิดขึ้นโดยตัวบุคคลหรือมีการกำหนดกฎเกณฑ์มา เช่นนั้นแล้วความเท่าเทียมก็

จะเป็นเป้าหมายที่ควรจะไปให้ถึงหรือการไม่เท่าเทียมได้สร้างแรงจูงใจกระตุ้นให้คนพยายามขยับเข้าใกล้ความเท่าเทียมมากขึ้น ซึ่งสามารถช่วยสร้างความยุติธรรมให้เกิดขึ้น ผู้เขียนใช้ตัวอย่างจากการสอนของครอบครัว คือการเปิดโอกาสให้ได้เห็นโลกและหาข้อสรุปด้วยตนเอง ผู้เขียนได้ตั้งข้อสังเกต 2 ข้อ คือ คนเราเท่าเทียมกัน หมายความว่าให้มองที่แก่นแท้ของคนมากกว่ารายละเอียดของคน เพราะแก่นแท้ของคนคือศักดิ์ศรีและคุณค่าของชีวิต และควรยอมรับว่ามนุษย์ทุกคนมีศักดิ์ศรีเท่าเทียมกันและต้องยอมรับคุณค่าของมนุษย์ทุกชีวิตด้วย อีกข้อคือ คนเรารู้ได้มากแค่ไหนและได้สัมผัสฤทธิ์ผลมากแค่ไหน ซึ่งหมายถึงการพยายามช่วยคนอื่นโดยไม่หวังผลตอบแทนและต้องอย่าคิดว่าตนเองรู้ความต้องการของผู้อื่นและขัดเขี่ยคสิ่งนั้นให้เขา

ในมุมมองของผู้เขียน เส้นแบ่งความได้เปรียบและความเสียเปรียบไม่ชัดเจน ไม่สามารถแยกได้ง่ายๆ คนเราเกิดมาอย่างไรไม่ใช่เรื่องสำคัญ ไม่มีใครในโลกมีข้อเด่นข้อด้อยเหมือนกันทุกอย่าง สำคัญคือคนเราคำนึงชีวิตไปทางไหน ขึ้นอยู่กับว่าเราพยายามทำอะไร

ชีวิตเลือกได้ใช่โรยด้วยกลีบกุหลาบ

เป้าหมายที่ต้องการสื่อในบทที่ 4 คือทางเลือกให้กับชีวิตกับวิถีการใช้ชีวิต เริ่มด้วยการเล่าการเลือกเส้นทางชีวิตในวัยมัธยมปลายจนถึงมหาวิทยาลัยไว้เป็นตัวอย่างว่า การที่ครอบครัวให้อิสระในการเลือกเพื่อให้ค้นหาความสุขของตัวเอง จึงเกือบด่วนตัดสินใจเลือกเส้นทางชีวิตอย่างไม่ระมัดระวัง จนเมื่อต้องเข้ามาแทรกแซงชีวิตของเขานั้น ช่วงนั้น แล้วนั้นก็ทำให้ผู้เขียนได้พบกับคำตอบที่ไม่ได้สื่อออกมาอย่างตรงๆ จากพ่อแม่ แต่นับได้ว่าเป็นบทเรียนเหมือนกันคือ อย่าเพิ่งพบความสุขที่คิดว่าใช่เร็วเกินไป และอย่าข้ามขั้นในช่วงที่กำลังค้นหา

เส้นแบ่งระหว่างการชี้แนะแนวทางของพ่อแม่กับการแทรกแซงชีวิตลูกอยู่ตรงไหน การทำหน้าที่

ของพ่อแม่อย่างไรที่เรียกว่ามากเกินไป และเด็กมีเส้นทางเลือกมากน้อยแค่ไหน อิสระมากเกินไปหรือไม่ ไม่มีทางที่จะเป็นได้อย่างสมบูรณ์แบบ ไม่ว่าจะในบทบาทใดก็ตาม การที่ลูกสี่ออกมาอย่างชัดเจนว่าเขามีสิทธิในทางเลือก พ่อแม่จะสี่ออกมาในทางอ้อมเพื่อชี้นำและจำกัดอิสรภาพในการเลือกของลูกด้วยเช่นกัน ซึ่งการชี้นำในรูปของความคาดหวังมีหลากหลายรูปแบบ จะรู้ได้อย่างไรว่า พ่อแม่ที่คอยช่วยเหลือลูกในการเลือกเส้นทางไม่มีเป้าหมายแอบแฝง เช่น การรักษาภาพพจน์ และนั่นทำให้สามารถมองมุมกลับในมุมมองของลูกได้ว่า การไม่มีทิศทางที่ชัดเจนเป็นเรื่องดี เพราะทำให้ลูกมีอิสระในการเรียนรู้และเลือกเส้นทางที่เหมาะสมกับตนเองมากที่สุด แต่ถ้าถูกกำหนดทิศทางชีวิตโดยพ่อแม่แล้ว ทางเลือกจะลดลงและถูกกดดันให้เดินไปตามเส้นทางแคบๆ ที่ถูกกำหนดให้

ผู้เขียนได้โยงเรื่องการมีทางเลือกของชีวิตกับอิทธิพลในชีวิต ซึ่งแก่นของอิทธิพลในชีวิตคือการลิขิตชีวิตด้วยตัวเองและมีทางเลือกมากมายที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ เด็กบางกลุ่มไม่มีอิทธิพลและทางเลือกในชีวิตตั้งแต่เกิดด้วยสถานะทางสังคมที่ถูกกำหนดโดยกฎเกณฑ์ของดินแดนที่เกิดและอาศัย แต่เด็กบางกลุ่มมีอิทธิพลในชีวิตอย่างเต็มที่ด้วยสถานะทางการเงินและสังคมของครอบครัว แต่ไม่มีทางเลือกในชีวิตได้จากอคติของครอบครัวที่ตีกรอบให้เหลือเพียงทางเลือกที่ถูกต้อง เหมาะสมและเป็นที่ยอมรับของสังคม แต่ทางเลือกที่ถูกต้องไม่จำเป็นต้องเป็นตัวเลือกที่ปลอดภัย และต้องไม่ใช่ทางเลือกที่คนอื่นเลือกให้ ถ้ายังหาไม่พบก็ไม่ได้หมายความว่าคนผู้นั้นจะหลงทางเสมอไป

ท้ายบทนี้กล่าวว่บนโลกนี้ไม่มีสิ่งที่เรียกว่าอิสระมากเกินไปหรือมีทางเลือกมากเกินไป อิสรภาพต้องการจัดการและควบคุมจากภายในตัวเอง แรงบันดาลใจอาจไร้ขีดจำกัดได้ แต่พฤติกรรมต้องขึ้นอยู่กับศีลธรรมความถูกต้องและอยู่ในขอบเขตที่เหมาะสมเพื่อให้เกิดทิศทางที่ชัดเจน

เส้นทางปริศนาสู่งานที่เป็นตัวเรา

ในบทที่ 5 ผู้เขียนได้ยกช่วงชีวิตการค้นหาเส้นทางสู่การเริ่มต้น รู้ว่าตนเองชอบอะไร เป็นตัวอย่างประกอบ อธิบายว่าคนเราน่าจะมีความสนใจหรือพรสวรรค์ด้านใดด้านหนึ่งมาตั้งแต่เด็กโดยไม่รู้ตัว แต่หากให้ความสนใจก็ควรเริ่มต้นเรียนรู้หลักการพื้นฐานเพื่อพัฒนาตนเองให้มุ่งไปสู่อาชีพที่เหมาะสมและสามารถแสดงตัวตนที่แท้จริงได้ แต่เป็นการยากมากที่คนอายุน้อยจะยอมรับและมุ่งมั่นกับอาชีพที่แท้จริงของตัวเอง เป็นเพราะคนเรามีความปรารถนาที่จะมีความสามารถเหนือผู้อื่นและมีความสำเร็จ แต่กลัวความล้มเหลว กลัวต้องข้ามอุปสรรค ความยากและปัญหา ที่ผ่านเข้ามาในเส้นทางชีวิต จึงพยายามเลี่ยงเส้นทางอาชีพที่แท้จริง ซึ่งผู้เขียนได้แฝงการอธิบายวิธีการเลี่ยงปัญหานี้เอาไว้ได้อย่างแยบยลคือ เรียนรู้จากพื้นฐานจนถนัดแล้วค่อยพัฒนาไปสู่การประยุกต์พัฒนาและปรับปรุงรายละเอียดเป็นลักษณะการทำงานและเส้นทางเฉพาะของตนเอง ซึ่งการเรียนรู้มาจากสิ่งที่อยู่รอบตัว อาจจะเป็นครู สถานการณ์ หรือสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ต้องห้ามเชื่อมั่นว่าตนเองรู้เรื่องงานของตนมากพอแล้ว มีความคิดสร้างสรรค์มากพอแล้ว หรือคิดว่าตัวเองรู้มากกว่าครูผู้สอนหรือรู้มากกว่าผู้อื่น

อีกประเด็นคือ การค้นหางานหรือเส้นทางในการทำสิ่งที่ใช่สำหรับตนเองซึ่งมักมีอุปสรรคจากแรงกดดันทั้งจากตนเองและรอบข้าง แรงกดดันจากตนเองคือการต้องแข่งขันและเปรียบเทียบกับผู้อื่นในสาขาอาชีพเดียวกัน ส่วนแรงกดดันจากรอบข้างมีหลายรูปแบบ เช่น การกำหนดปัจจัยในการเลือกเส้นทางอาชีพต้องใช้ความอดทนและเวลาในการพิจารณาไตร่ตรอง หรือความคาดหวังจากครอบครัวที่อาจทำให้เราเกิดความรู้สึกลึกซึ้งและเป็นกังวลหากเลือกเดินในเส้นทางที่ตรงข้ามกับที่ถูกคาดหวังเอาไว้ อย่างไรก็ตาม คนเราจะต้องลงมือเลือกและตัดสินใจด้วยตัวเอง ซึ่งบางทีอาจต้องอาศัยจังหวะ เวลา และประสบการณ์ ที่ทำให้เกิดความรู้สึกลึกซึ้งอยากก้าวเดินใน

เส้นทางที่ตนเองชอบ

ข้อเวลา

หัวข้อของบทที่ 6 นี้เกี่ยวกับทักษะในการมองคำว่า “อภิสัทธีในชีวิต” ซึ่งมีได้หลายรูปแบบไม่ใช่แค่เงินทองและอภิสัทธีในชีวิตในแต่ละรูปแบบควรส่งเสริมให้ชีวิตมีทางเลือกหลากหลาย แต่อีกด้านก็เหมือนกับดาบสองคมซึ่งมาพร้อมกับแรงกดดันจากภายนอกและภายในตนเอง และนั่นก็ทำให้เกิดการจำกัดขอบเขตความเป็นไปได้ตามมา จนบางครั้งคนที่มียุทธศาสตร์ในชีวิตจะมองชีวิตตัวเองว่ามีทางเลือกน้อยกว่าคนส่วนใหญ่ ทั้งนี้ผู้เขียนได้เปรียบเทียบอภิสัทธีชีวิตเหมือนกับกล่องสองทางไกล และการมองผ่านกล่องสองทางไกลก็เปรียบเหมือนกับวางแผนทางชีวิต เช่นนั้นแล้วการตัดสินใจว่าจะมองผ่านปลายด้านไหนของกล่องก็ต้องขึ้นอยู่กับตัวเองเท่านั้น

อภิสัทธีในชีวิตนอกจากจะเกี่ยวข้องกับการจัดการมุมมองเรื่องทางเลือกในชีวิตแล้ว ยังมีความสัมพันธ์อันซับซ้อนเกี่ยวกับเวลาอีกด้วย ผู้เขียนให้ความเห็นว่าอภิสัทธีในชีวิตควรช่วยให้คนเราไม่ต้องเร่งรีบกับชีวิต เช่น เร่งรีบในการตัดสินใจเรื่องใหญ่และอภิสัทธีในชีวิตควรให้เวลาคนเรามากขึ้นไม่น้อยลงอีกด้วย ซึ่งนำไปสู่คำถามที่ว่า เส้นแบ่งอยู่ตรงไหนระหว่างความมุ่งมั่นที่จะไม่ปล่อยให้เวลาผ่านไปเฉยๆ กับการเร่งรีบอย่างหน้ามิดเพราะจะถูกทิ้งอยู่ด้านหลังและพลาดโอกาสที่ใช่ในชีวิตไป โดยไม่มีความสนุกหรือความมุ่งมั่นที่แท้จริง และมีจุดไหนบ้างในชีวิตที่ต้องเสียมากกว่าได้ จากหลากหลายคำถามที่กล่าวมา ผู้เขียนได้ให้คำแนะนำเป็นนัยว่าถึงแม้จะมีปัจจัยภายนอกเป็นแรงกดดัน แต่พื้นฐานธรรมชาติของคน ควรจะให้เวลากับตัวเองเพื่อค้นหาชีวิตที่เหมาะสมและปรับตัวเข้ากับสังคม เพราะการตัดสินใจที่ดีในการเลือกเส้นทางชีวิตต้องใช้เวลา เพราะเป็นกระบวนการ ต้องอาศัยการรู้ตัวเองและสำรวจความรู้สึกของตนเอง เรื่องเหล่านี้เป็นการลงทุนด้วยเวลาและเป็นการลงทุนที่คุ้มค่าที่สุด

ผู้เขียนได้ทิ้งท้ายไว้ในบทนี้ว่าการให้คุณค่ากับเวลาหรือการซื้อเวลาจะนำพาโอกาสที่ดีและยิ่งใหญ่มาสู่ตัวเองอยู่เสมอ เพียงแค่ประหยัคมริยธรรมาอดทนเรียนรู้และพัฒนาตัวเอง สำรวจตัวเองว่าต้องการไปทางไหน เตรียมพร้อมเสมอในทุกๆ ด้านและรู้จักถ่อมตน ไม่เกียจงานหรือถ่วงเลิกละเส้นทางเดินโดยไม่ไตร่ตรองให้รอบคอบ

อย่าแค่ค้นหาความสุข แต่จงสร้างมันขึ้นมา

บทที่ 7 ผู้เขียนได้เกริ่นนำว่าก้าวแรกของการกำหนดชีวิตให้เป็นอย่างที่ต้องการคือการค้นพบงานที่เป็นตัวเองอย่างแท้จริง และการสำรวจสิ่งที่จะเกิดตามมา รวมถึงทำทนายตัวเองก็เป็นเพียงแค่ก้าวที่สองซึ่งเป็นขั้นตอนสำคัญ และนั่นคือขั้นตอนที่ว่าเราทำอะไรกับงานนั้นหลังจากที่เราพบงานนั้นแล้ว คำตอบคือต้องทำให้งานทำเงินเพื่อที่จะให้งานกลายเป็นวิถีชีวิตของเราแทนที่จะเป็นแค่งานอดิเรกหรืองานในฝันเท่านั้น ซึ่งผู้เขียนสรุปไว้ท้ายบทว่าสิ่งเหล่านี้จะเกี่ยวข้องกับการสร้างความสุขได้อย่างไร

ในภาพรวม เราควรมีใจรักในงานที่ทำและต้องทุ่มเทประหนึ่งว่าสิ่งที่ทำอยู่คือสิ่งสำคัญที่สุดและงานทุกงานที่เราได้ทำคือโอกาสในการเรียนรู้และช่วยทำให้ความคิดมีเป้าหมายที่ชัดเจนมากขึ้น ต้องลดตัวเองลงและเปิดใจรับคำวิจารณ์จากคนรอบข้างเพราะการมีปฏิสัมพันธ์กับคนรอบตัวจะทำให้ได้เรียนรู้ และขัดเกลาทักษะ แต่การทำงานควรต้องเข้าใจว่างานเป็นแค่ส่วนหนึ่งในแนวคิดของงานชิ้นใหญ่ ไม่ได้จบแค่ที่ตัวเองแต่ต้องร่วมกันทำให้เสร็จสมบูรณ์ เพราะในขณะที่เริ่มต้นทำงานของตัวเองคนอื่นก็เริ่มทำงานในส่วนของเขาด้วยเช่นกัน สุดท้ายก็นำงานที่ทำได้และมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวของแต่ละคนมาผสมผสานปรับเข้าหากันจนเป็นงานที่ลงตัว มีความเป็นมืออาชีพและเป็นผลงานที่น่าภาคภูมิใจ

การที่คนเราได้ให้อะไรบางอย่าง และยังคงเป็นเจ้าของสิ่งที่ตนเองทำอยู่ นี่คือการสัมพันธ์ระหว่างการค้นหาความสุขและการสร้างความสุข

ที่แท้จริง การค้นหาจุดตัดความสัมพันธ์นี้เป็นสิ่งท้าทายที่สำคัญ ถ้าเราหาพบและสามารถใช้ความสัมพันธ์นี้หาเลี้ยงชีพตนเองได้ ก็เท่ากับว่ามีโอกาสเติมเต็มงานของตนเอง

หนทางสู่การค้นพบ

บทที่ 8 นี้เน้นการยอมรับความผิดพลาด ซึ่งความผิดพลาดเกิดขึ้นได้กับทุกคนอย่างเลี่ยงไม่ได้ เพราะเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต ความผิดพลาดเกิดขึ้นได้ในทุกรูปแบบหลากหลายสาเหตุ อาจมาจากการรู้น้อยเกินไป การไม่ใส่ใจความสำคัญของเวลา การหมดความอดทนด้วยตัดสินใจ การปล่อยให้การกระทำแยกออกจากจากคุณค่าของตนเอง ซึ่งความผิดพลาดแน่นอนว่าทำให้ผู้ที่ทำผิดอาจรู้สึกอับอายและเข้าใจ แต่นั่นก็คือโอกาสในการเรียนรู้ และเป็นหนทางไปสู่การค้นพบตัวตนที่แท้จริง รวมไปถึงค้นพบสิ่งที่ใช้ได้และเหมาะสมกับตนเอง หรือโดยสรุปคือเราโตขึ้นโดยผ่านความผิดพลาด

โดยธรรมชาติ ถ้าคนเรากลัวที่จะทำผิดพลาดก็กลัวจะไม่เสี่ยง แต่ถ้าไม่เสี่ยงเราก็จะไม่วันค้นพบสิ่งที่ใฝ่อยากทำหรือตัวตนที่แท้จริง เราจะทำผิดพลาดบ้างเป็นครั้งคราวและเราควรยอมรับความผิดพลาด ยกโทษให้ตัวเองและเรียนรู้จากความผิดพลาด ผู้เขียนได้ยกตัวอย่างความผิดพลาดจากคน 3 คน ซึ่งรวมถึงตัวผู้เขียนเองด้วย จากตัวอย่างทำให้ผู้อ่านได้ขบคิดว่าการเรียนรู้ความผิดพลาดจากประสบการณ์ตรง ทำให้ได้เรียนรู้หาหนทางที่ชัดเจนขึ้น ใช้เหตุผลมากกว่าแรงจูงใจส่วนตัวในการลงมือเลือกเส้นทางเพื่อลดความผิดพลาดให้น้อยลง และควรมีเวลาพิจารณาตัวเอง และเรียนรู้ถึงความผิดพลาดรวมถึงสาเหตุของความผิดพลาดเพื่อไม่ให้เกิดขึ้นซ้ำอีก

ช่วงสุดท้ายของบทนี้ผู้เขียนได้ย้ำว่าความผิดพลาดเป็นเครื่องบ่งบอกว่าเราผ่านอะไรมาบ้าง ยืนอยู่ตรงไหน ณ ปัจจุบัน และควรมุ่งหน้าไปทางไหนถามตัวเองอย่างตรงไปตรงมาเพื่อให้ได้คำตอบที่ถูกต้อง และถ้ายอมรับความผิดพลาดและแก้ไข ถึงแม้

ภายนอกจะเหมือนเมื่อก่อน แต่ภายในได้มีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น เราจะได้รู้จักโลก ความคิด และจิตใจของตัวเองมากขึ้น หากไม่ยอมรับความผิดพลาด เราจะพลาดโอกาสในการที่จะได้เรียนรู้และทำให้ตัวเองดีขึ้น

คิดก่อนอยาก

บทที่ 9 สิ่งนี้เป็นสิ่งสำคัญสิ่งหนึ่งในการเลือกเส้นทางชีวิตตั้งแต่เริ่มค้นหาเส้นทางจนถึงช่วงที่ได้พบกับเส้นทางแล้ว อยากทำอะไร เป็นอะไร ต้องคิดให้ดีก่อนก้าวเข้าไป ซึ่งหมายถึงความขัดแย้งระหว่างสิ่งที่คิดว่าจะทำให้มีความสุขกับสิ่งที่สำคัญต่อชีวิต ผู้เขียนได้เปรียบเทียบเรื่องนี้กับตำนานของกษัตริย์ไมคาสที่ปรารถนาอยากได้เงินทองจนผลอสมผัสลูกสาวจนกลายเป็นรูปปั้นทองคำ หากเปรียบเทียบกับการเลือกเส้นทางชีวิตแล้วก็คือการตั้งข้อสังเกตและคำถามว่าอะไรคือสิ่งที่เราอยากและคาดหวังกับผลลัพธ์ สิ่งที่ดีว่าต้องการมักจะไม่ใช่สิ่งที่ต้องการจริงๆ ในการเลือกเส้นทางหรืออาชีพเราสามารถเลือกได้ว่าอยากได้ความก้าวหน้าในหน้าที่การงานด้วยความหลงผิดเลือกงานที่ไม่อยากทำโดยเห็นเงินทองและหน้าตาในสังคมและลืมมองถึงความสุขที่แท้จริงในการทำงาน หรือเราพอใจที่จะทำงานที่เรารักและมีความสุขและปฏิเสธงานที่ไม่ใช่ตัวเรา โดยส่วนใหญ่สิ่งที่ผลักดันให้คนเราเลือกเส้นทาง 2 เส้นทางนี้คือการไล่ตามความปรารถนาอันใหม่และแรงกดดันจากสังคม แต่ถ้าพบเจอความปรารถนาที่เป็นจริงแล้วเราจะอยู่อย่างผืนตัวเองน้อยที่สุด มองเห็น เคารพและมีความสุขที่สุด

ทั้งนี้ผู้เขียนได้พูดถึงความอยากในแง่ของกรวดหวังและความคาดหวังด้วย ซึ่งนับเป็นอันตรายต่อการสร้างหนทางที่จะไปสู่สิ่งที่ทำให้เรามีความสุขและต้องการที่แท้จริง เพราะทั้ง 2 อย่างนั้นจะทำให้คนเราไม่มีความเตรียมพร้อมและก่อให้เกิดความผิดพลาดตามมา ที่สำคัญความคาดหวังไม่เหมือนการวาดหวัง และทั้ง 2 อย่างก็ไม่เหมือนการเตรียมพร้อม

ผู้เขียนได้ใช้ประสบการณ์ในการอยากแต่งคนตรี ประกอบภาพยนตร์มาเป็นตัวอธิบาย 3 หัวข้อนี้ การคาดหวังคือการอยากทำบางอย่างให้สำเร็จผล การวาดหวังคือการที่คิดว่าเราทำได้ทั้ง ๆ ที่อาจจะไม่พร้อม การคาดคะเนอะไรล่วงหน้าเองวาดหวังไว้ว่าจะมีคนช่วยเหลือหรือสังคมจะให้อภัยถ้าเราเตรียมตัวไม่พร้อม ในขณะที่การเตรียมพร้อมคือการที่เรารู้และมีสิ่งที่กำลังค้นหาอยู่ ซึ่งจะช่วยให้สิ่งคาดหวังเอาไว้เป็นจริงหากโอกาสมาถึงและจะทำให้มั่นใจว่าทำได้ ไม่ใช่การวาดหวัง นอกจากนี้ ยังจะทำให้มีโอกาสเรียนรู้ที่จะโตและก้าวหน้าขึ้นในการทำงานที่เลือก แต่ทั้งนี้แล้วสุดท้ายผู้เขียนได้เตือนสติว่าถ้าไปถึงเป้าหมายที่หวังเอาไว้แล้วก็อย่าหยุดอยู่แค่นั้น ควรมองต่อไปว่าความสมหวังนั้นจะพาไปสู่จุดไหนต่อไป

แต่บางครั้งการไม่สมหวังอาจเป็นสิ่งที่ดีต่อการเลือกเส้นทางชีวิตก็เป็นได้ ด้วยความที่คนเรามักสับสนระหว่างสิ่งที่คิดว่าต้องการกับสิ่งที่ต้องการจริงๆ เมื่อพลาดในสิ่งที่หวังเอาไว้ก็จะถูกบังคับให้มองไกลออกไป คิดหนักและคิดลึกซึ่งกว่าเดิมว่าอะไรคือสิ่งที่ทำให้มีความสุขที่แท้จริง และต้องการอะไรจริงๆ กันแน่ บางครั้งเราตั้งความหวังตามค่านิยมหรือตามอิทธิพลรอบข้างแต่ก็มีหลายปัจจัยจากภายนอกทำให้ผิดหวัง และโดยส่วนมากหลังจากผิดหวังแล้ว มักจะคิดว่าชีวิตจบลงแล้วและไม่มีเส้นทางอื่นให้เดินต่อ หรือถ้ามีก็เท่ากับความผิดหวังนั้นคือปมด้อยของชีวิต แต่ถ้ารู้จักปล่อยวางหรือปลดปล่อยความผิดหวัง จะเป็นการเปิดโอกาสให้เราเปลี่ยนเส้นทางชีวิต มีโอกาสทบทวนทางเลือกและค้นหาชีวิตที่เป็นเส้นทางของตัวเองอย่างแท้จริง ทั้งนี้ผู้เขียนได้ทั้งท้ายในบทนี้ว่าการตั้งเป้าหมายเล็กๆ อาจหันเหความสนใจของเราไปจมองไม่เห็นเส้นทางเลือกอื่นๆ อีกมากมาย เราจะถูกบังคับให้ต้องมองโลกกว้างขึ้น ต้องเปลี่ยนทัศนคติใหม่และค้นหาเส้นทางที่แท้จริงอีกครั้งที่ตอนที่เราไปไม่ถึงเป้าหมายนั้นหรือเมื่อสิ่งที่เราคาดหวังเอาไว้พังทลาย

ความหมายของคำว่าความสำเร็จ

บทที่ 10 ความสำเร็จที่แท้จริงมาจากข้างใน
ตัวเราเอง เกิดจากการรวมตัวกันระหว่างความสามารถ ใจรัก การทำงานหนัก และความมุ่งมั่น แต่ในปัจจุบันกลับพูดถึงความสำเร็จในแง่รางวัลหรือค่าตอบแทนที่ความสำเร็จนำมาให้ซึ่งทั่วไปแล้วจะวัดจากตัวเงิน ซึ่งผู้เขียนมองว่าเป็นการเน้นความสำเร็จผิดที่ เงินควรเป็นผลพลอยได้ของความสำเร็จไม่ใช่เป็นตัววัดความสำเร็จ เพราะโลกภายนอกไม่สามารถให้เงินเป็นรางวัลแก่เราได้แต่ไม่สามารถแย่งความสำเร็จที่เราสร้างขึ้นมาได้

ทั้งนี้ผู้เขียนก็ไม่สามารถนิยามความสำเร็จได้อย่างชัดเจน เพราะความสำเร็จในมุมมองของแต่ละคนไม่เหมือนกัน โดยจากความเห็นส่วนตัวของความความสำเร็จควรจะถูกนิยามจากงานที่ทำแล้วทำให้เข้าใจการรู้จักตนเองมากขึ้นและทำให้เข้าใจว่าเรากำลังให้คุณค่ากับสิ่งใดอย่างแท้จริง ซึ่งสุดท้ายแล้วทั้งสองอย่างนี้จะกลายเป็นส่วนหนึ่งของความสำเร็จของเราเอง และจากตัวอย่างที่ผู้เขียนได้หยิบยกมาก็เป็นการนิยามความสำเร็จได้อย่างชัดเจนอีกทางด้วย ซึ่งบทสรุปของตัวอย่างคือความสำเร็จเริ่มต้นจากการค้นหาชีวิตและสามารถสร้างชีวิตได้ในแบบที่ต้องการถึงแม้ต้องเผชิญหน้ากับความรู้สึกกดดันและความรู้สึกไม่มั่นคงก็ตาม อย่างไรก็ตาม ก็มียังความชัดเจนขั้นพื้นฐานในการนิยามมาตรฐานวัดความสำเร็จระหว่างมาตรฐานที่กำหนดขึ้นเองกับมาตรฐานจากอิทธิพลจากปัจจัยภายนอก เช่น ความคาดหวังจากครอบครัวหรือกระแสนิยมในสังคม แต่ทั้งนี้ผู้เขียนได้เน้นย้ำชัดเจนว่าไม่สามารถใช้นิยามความสำเร็จในเรื่องเดียวกันได้ในทุกที่ทุกเวลา ต้องขึ้นอยู่กับสถานการณ์และปัจจัยรอบข้าง ณ เวลานั้น

ช่วงท้ายของบทได้ย้ำเตือนว่าเราต้องมีความเข้าใจอย่างชัดเจนว่าความสำเร็จควรเป็นอย่างไร และต้องพยายามเรียนรู้สะสมประสบการณ์และสร้างเส้นทางขึ้นเพื่อให้มีความเหมาะสมกับความความสำเร็จที่ตั้งเป้าหมายไว้ เพราะความสำเร็จมีเพียงตัวเราเอง

เท่านั้นที่รู้และเป็นเจ้าของคุณค่าของความสำเร็จนั้น

ผู้เขียนมีความเชื่อว่าสิ่งที่ทำให้มนุษย์แตกต่างกัน นอกจากสถานที่เกิดและสภาพด้านกายภาพ เช่น สีผิว สภาพทางจิตใจก็ไม่มี ความแตกต่าง ทุกคนมีความหวัง ความกลัว ความจำเป็น ความต้องการ ทุกคนสามารถสัมผัสกับความสุข ความตลก ความเศร้า และความเจ็บปวดได้เหมือนกัน และทุกคนยังค้นหาความหมายของชีวิตเหมือนๆ กันอีกด้วย ตั้งแต่จุดเริ่มต้นของหนังสือเล่มนี้ผู้เขียนได้พยายามอธิบาย และยกย่องความเป็นมนุษย์ที่สามารถใช้ได้กับทุกคน ไม่ว่าจะอยู่ในฐานะใดก็ตาม การสร้างค่านิยมที่ถูกต้อง และการค้นหาอาชีพและความสำเร็จที่เป็นของตัวเอง สามารถแสดงออกมาในลักษณะแตกต่างกันตามแต่เส้นทางชีวิตที่คนๆ นั้นเลือกเดิน แต่ทั้งนี้กรอบครีวที่มีฐานะดีก็อาจจะพบกับความเสี่ยงในเรื่องการส่งต่อค่านิยมอันดีให้แก่ลูกๆ ของพวกเขาได้ทั้งนั้น

พิษของความรุ่งเรือง

บทที่ 11 พ่อแม่ทุกคนต้องการส่งมอบค่านิยมอันดีให้แก่ลูกๆ ของตนเองเพื่อให้เติบโตเป็นคนดีในอนาคต แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นคือการสืบทอดค่านิยมที่ดี และถูกต้องเป็นงานที่ละเอียดอ่อน บางครั้งสิ่งที่พ่อแม่ตั้งใจสื่อออกไปกับสิ่งที่สื่อออกไปหรือสิ่งที่ลูกเข้าใจจริงๆ นั้นห่างไกลกันมาก ซึ่งบางครั้งก็เกิดจากวิธีการสอนของครอบครัวเองที่ผิดหรืออาจจะเป็นลักษณะนิสัยพื้นฐานของคนในครอบครัว หรือจากปัจจัยอื่นๆ เช่น จากสังคมภายนอก ที่ส่งผลกระทบให้การรับรู้หรือรับรู้การส่งต่อค่านิยมที่ดีบิดเบือนไป ดังที่ผู้เขียนได้ยกตัวอย่างมาประกอบ บุตรหลานที่มาจากครอบครัวมีฐานะ มักจะขาดความทะเยอทะยาน เนื่องจากเชื่อมั่นว่าในอนาคตการเงินของพวกเขาจะอุดมมันคง และคำถามที่ตามมาคือทำไมต้องดิ้นรนและทำไมต้องทำงานหนัก ทั้งๆ ที่การทำงานคือเส้นทางที่นำไปสู่การเคารพตัวเอง และการดิ้นรนสามารถถึงสิ่งที่ที่ดีที่สุดของตนเองออกมาและยังทำให้รู้ว่าอะไรบรรลุเป้าหมายได้แค่ไหนด้วย ซึ่งความรู้สึกเช่นนี้จะทำให้

ชีวิตขาดความสุขสดชื่นและยังบั่นทอนความมีชีวิตได้อีกด้วย

ศิลปะแห่งการตอบแทน

ผู้เขียนได้เริ่มต้นบทที่ 12 นี้ด้วยบทเพลงที่สื่อครอบคลุมถึงเรื่องที่เขียนในบทอื่นๆ โดยสรุปเป็นขั้นตอนตามตรรกะว่าเริ่มต้นที่การสร้างและสืบทอดค่านิยม ต่อด้วยค้นหาความสุขและพัฒนาตนเองโดยเก็บเกี่ยวประสบการณ์ต่างๆ และเรียนรู้ถึงความผิดพลาด จากนั้นก็ก่อตั้งเป้าหมายความสำเร็จในแบบที่ทั้งสังคมและตนเองยอมรับ ซึ่งสิ่งที่กล่าวมาทั้งหมดคือการเดินทางเพื่อพัฒนาตนเอง โดยพื้นฐานการพัฒนาตัวเองมีเป้าหมายเพื่อเคารพตนเองและมีความสุข แต่คนเราก็สามารถพัฒนาไปไกลกว่านั้น จนถึงจุดที่สามารถค้นหาบางสิ่งบางอย่างที่ดีแก่สังคมได้เช่นกัน ซึ่งการตอบแทนสิ่งดีๆ ให้สังคม สามารถกระทำได้โดยการทำงานเพื่อมุ่งการทำให้ประโยชน์ต่อส่วนรวมซึ่งทำได้หลายรูปแบบ เช่น การถ่ายทอดวิชา การแนะนำสิ่งที่ดี หรือแม้กระทั่งการสละเวลาช่วยเหลือผู้อื่นก็สามารถทำได้แทนการบริจาคเงินทอง ทั้งนี้ผู้เขียนได้เตือนไว้ว่าการบริจาคเงินถือว่าเป็นการทำเพื่อผู้อื่นด้วยเช่นกัน แต่ควรทำด้วยใจจริงไม่ใช่บริจาคเพื่อแสดงหรืออวดสถานะของตัวเองให้สังคมรับรู้หรือขอบางสิ่งบางอย่างเป็นสิ่งตอบแทน การให้ในรูปแบบนี้สุดท้ายเราต้องคืนให้โลกมากขึ้นถ้าเราได้จากโลกมากขึ้นจนกลายเป็นบ่วงเสริมสร้างความร้ายวยการเสียสละตัวเองทำเพื่อผู้อื่นไม่ใช่เรื่องง่าย ไม่มีอะไรรับประกันว่าวิธีการที่เราได้ดำเนินการอยู่จะเป็นไปได้อย่างราบรื่นหรือสำเร็จตามที่คาดหวังเอาไว้ และยังเป็นการแสดงให้เห็นถึงตัวตนที่แท้จริงของเราด้วยว่าเป็นอย่างไร นอกจากนี้ การไปถึงเป้าหมายของการให้นั้นบางครั้งอาจเกิดความขัดแย้งภายใต้ความซับซ้อนของเส้นทางชีวิตด้วย แต่สุดท้ายแล้วเราต้องแก้ไขความขัดแย้งนี้โดยการยอมรับความขัดแย้งและลงมือกระทำด้วยความพยายามถึงที่สุด กลักริเริ่มในสิ่งที่ไม่เคยทำและฝ่า

ความเคยชินออกไปจนกระทั่งเกิดเป็นผลสำเร็จ

ในการคืนสิ่งที่ติดลบสู่สังคมนั้น ผู้เขียนได้นำประสบการณ์การทำงานละครเวทีเป็นตัวอย่าง เขาได้ทำละครเวทีโดยมีเป้าหมายอยู่ที่อยากทำให้คนดริมีประโยชน์ยิ่งขึ้นมากกว่าการทำเพลงประกอบโฆษณา และด้วยความที่ได้รับแรงกระตุ้นจากการอ่านหนังสือเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ชนเผ่าพื้นเมือง ทำให้มีความคิดที่จะนำคำพูดมาใส่ทำนองจนกลายเป็นจุดเริ่มต้นของการทำละครเวทีที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับชนเผ่าพื้นเมืองโดยที่แฝงไว้ด้วยการเรียนรู้เกี่ยวกับค่านิยมของสิทธิพลเมือง ศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ และการรู้จักตัวเองเพื่อเชื่อมโยงตัวเองเข้ากับโลก สิ่งที่ผู้เขียนได้เรียนรู้จากการทำงานคือ การตั้งใจทำบางสิ่งขึ้นแก่สังคมทำให้เกิดการทำบางสิ่งเพื่อตัวเองขึ้นด้วย ยิ่งเป้าหมายใหญ่ก็ต้องทุ่มเทแรงกายแรงใจรับผิดชอบงานเพื่อไปให้ถึงเป้าหมายให้มากที่สุดโดยได้เรียนรู้ประสบการณ์ชีวิตหลาย ๆ อย่างจากงานที่ทุ่มเททำไป รวมถึงการรู้จักตนเองเพิ่มขึ้นด้วย

นอกจากนี้ ผู้เขียนได้ยกตัวอย่างการคืนสิ่งดีๆ ให้สังคม ซึ่งเกี่ยวข้องกับการบริหารมูลนิธิและต้องดูแลเงินทุนที่พ่อและแม่มอบให้เข้าไปจัดการบริหารต่อ ด้วยความเป็นนักดนตรีและมีนิสัยรักสันโดษจึงต่อต้านธรรมชาติของงานมูลนิธิที่ต้องใช้ชีวิตแบบสาธารณะออกสังคมน้อย ๆ หน้าที่เขายังคิดไม่ออกด้วยว่าการทำงานมูลนิธิจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับงานดนตรีที่ใช้ความคิดสร้างสรรค์ได้อย่างไร แต่ทันทีที่บิดาได้บริจาคเงินจำนวนมหาศาลเข้ามูลนิธิของผู้เขียน ก็ส่งผลให้ต้องหันกลับมายอมรับและเผชิญหน้ากับความขัดแย้งนี้ ผู้เขียนได้ใช้ประสบการณ์และค่านิยมของตนเองประกอบกับศึกษาประสบการณ์ของผู้บริจาคอื่นๆ รวมถึงปรึกษาวางแผนงานบริหารกับภรรยา จนสุดท้ายได้ข้อคิดที่ว่างานมูลนิธิของเขาต้องสนับสนุนสิ่งที่โลกเห็นคุณค่าน้อยกว่าที่ควร มูลนิธิของเขาจึงสนับสนุนการเคารพตนเองโดยสนับสนุนบุคคลที่สามารถระบุปัญหาและมีวิวิฒนาการแก้ปัญหาในแบบของตัวเองได้ และมีเป้าหมายเน้นการให้สิทธิ

และความเท่าเทียมกัน ผู้เขียนจึงริเริ่มโครงการ ที่เน้นให้ประโยชน์และคุณค่าแก่สตรีเพศเพื่อให้มีทางเลือกมากขึ้น หาเลี้ยงดูแลพึ่งพาตัวเองได้ และสร้างอนาคตให้แก่ตัวเองได้

จากการที่ผู้เขียนต้องทำงานมูลนิธิทำให้ได้เรียนรู้ประสบการณ์ด้านต่างๆ เพิ่มขึ้นและมีมุมมองต่อโลกและสังคมกว้างขึ้นกว่าเดิมจนซึมซับเข้าไปในการใช้ชีวิต ซึ่งได้ใช้ประโยชน์มาเป็นแนวคิดในการสร้างสรรค์และทำงานเพลงเพื่อสื่อให้โลกได้รับรู้ถึงแนวคิดและประสบการณ์ และนั่นคือคำตอบให้กับผู้เขียนว่างานดนตรีและงานมูลนิธิสามารถเดินไปด้วยกันได้ ในขณะที่เขาไม่มีความขัดแย้งหรือต่อต้านหลงเหลืออีกต่อไป ทั้งนี้ผู้เขียนยังคงมีความเป็นตัวของตัวเองที่สามารถพิสูจน์ความสำเร็จในเป้าหมายของนักดนตรีได้ ในขณะที่ประสบการณ์ตลอดทั้งชีวิตที่ผ่านมาทำให้เขาพัฒนามุมมองต่อสังคมและโลกได้กว้างขึ้นและเป้าหมายของชีวิตเปลี่ยนไปเป็นมุ่งเน้นการทำเพื่อคนอื่นมากขึ้นด้วยและสิ่งที่ผู้เขียนทิ้งท้ายในบทนี้คือสิ่งที่ผู้เขียนได้อธิบายมาทั้งหมดตั้งแต่จุดเริ่มต้นซึ่งสรุปได้ว่ามนุษย์ไม่สามารถเลือกเกิดเองได้ แต่มีโอกาสลิขิตชีวิต เลือกเป้าหมาย เส้นทางชีวิต และความสำเร็จให้แก่ตนเอง

เริ่มต้นเดี๋ยวนี้

ในบทส่งท้ายผู้เขียนได้หยิบยกข้อความสั้นๆ ข้อความหนึ่งที่ชื่นชมเป็นพิเศษมาเปิดหัวข้อ ซึ่งมีเนื้อหากล่าวถึงความมุ่งมั่นในการกล้าริเริ่มลงมือกระทำบางสิ่งบางอย่าง หากลังเลจะมีโอกาสที่ถอยออก แต่ถ้าหากกล้ามุ่งมั่นก้าวออกไปจะได้รับการช่วยเหลือสนับสนุนในหลากหลายรูปแบบแม้กระทั่งพระเจ้าก็ไม่อยู่เฉย เพราะฉะนั้น ถ้าหากมีเป้าหมายและคิดว่าทำได้แล้วจึงเริ่มลงมือทำเดี๋ยวนี้

ผู้เขียนได้ทิ้งท้ายว่าเขียนหนังสือเล่มนี้เพื่อหวังให้ผู้อ่านสำรวจตนเอง ค้นหาความหมายในชีวิต และรู้จักไขว่คว้าค้นหาทางในฝันที่สะท้อนค่านิยมและความคิดสร้างสรรค์ของตนเองและทำทาบกับแรง

กดดันของกระแสสังคมที่มักจะบีบคั้นให้ทางเลือกในชีวิตเหลือน้อยลง โดยที่ไม่ลืมหันตักคำนิยมของการวัดความสำเร็จไว้บนความรู้สึกเต็มอิ่มที่ได้บรรลุเป้าหมายมากกว่าตั้งการวัดความสำเร็จไว้บนก้อนเงินสุดท้ายนี้ อยากให้ผู้อ่านเรียนรู้ถึงความผิดพลาดและซาบซึ้งในบุญคุณของสิ่งรอบตัวที่ช่วยเหลือหลอมและพัฒนาตัวผู้อ่านเองจนสามารถสร้างเส้นทางชีวิตของตนและทำบางอย่างคืนแก่สังคมได้

ชีวิตของเราขึ้นอยู่กับว่าเราจะสร้างอย่างไร จงซาบซึ้งในโอกาสและคว้าไว้ด้วยไฟฝันและความกล้าไม่ว่าจะตัดสินใจทำอะไรก็ตาม จงทำอย่างแน่วแน่ด้วยพลังทั้งหมด และจงเริ่มต้น ณ บัดนี้

